

HMS SIKKERHEDS/DATA BLAD

ANTI FREEZE READY FOR USE

1. IDENTIFIKASJON AV KJEMIKALIET OG ANSVARLIG FIRMA

Utgitt dato:	19.09.2008
Revisjon:	Første utgave i DK
Basert på:	Datablad av 16.06.2006 utarbeidet av produsent
Handelsnavn	ANTI FREEZE READY FOR USE
Varenr	T11-70-01
Deklarasjonsnr	
Anvendelse	Frostvæske
Produsent	Bucher AG Langenthal, Motorex Schmiertechnik CH-4901 Langenthal, Schweiz Tlf: +41 (0)62 919 7575
Leverandør	Carl Andersen Motorcykler A/S Niels Bohrs Vej 15, Stilling 8660 Skanderborg Telefon: 86 94 61 77 Telefax: 86 94 44 47 Kontakt person: Hans J. Nielsen

2. OPPLYSNINGER OM KJEMISK SAMMENSETNING

Ingrediensnavn	EC-nr	CAS-nr	Innhold	Symbol	R-setning
Natrium-2-etylhexanoat	243-283-8	19766-89-3	<2%	Xn	R63
1,2 Etandiol	203-473-3	107-21-1	40-50%	Xn	R22

Fulltekst med beskrivelse av angitte risikosekninger under punkt 16

3. VIKTIGSTE FAREMOMENTER

Farlig ved svelging. Kan forårsake beruselse, hodepine, svimmelhet, magesmerter, kramper og i alvorlige tilfeller bevisstløshet, akutt nyresvikt, åndedrets- og hjertestans. Dødelig dose for en voksen person: ca. 50 - 100 ml (1,2-etandiol).

Damp eller sprut i øynene kan gi rødhet, svie og ubehag.

Gjentatt eller langvarig eksponering ved innånding av dampe kan gi skader på sentralnervesystemet.

Gjentatt eller langvarig eksponering kan gi tørr hud på grunn av produktets avfettende egenskaper.

Produktet er brennbart, men ikke brannfarlig. Kan antennes ved oppvarming til og over flammepunktet.

4. FØRSTEHJELPSTILTAK

Generelt	Ved uhell: Kontakt lege. Vis etiketten eller dette HMS-datablad. Ved forgiftning kan den behandlende lege få opplysning om produktets innhold og evt. behandling av forgiftning ved henvendelse til Giftinformasjonssentralen, tlf. 22 59 13 00.
Innånding	Frisk luft og hvile. Ved åndedrettsstans gis kunstig åndedrett. Bevisstløse personer legges i stabilt sideleie med hodet lavt. Sørg for at personen holdes varm. TILKALL AMBULANSE. Ta med sikkerhetsdatabladet til sykehuset.
Svelging	Skyll straks munnen, og drikk rikelig med vann. Fremkall brekninger hvis personen er ved bevissthet. Skyll munnen igjen, og drikk 1 - 2 glass vann og 40 ml etanol (alkohol). Transporter omgående til sykehus. Ta med sikkerhetsdatabladet
Hudkontakt	Ta straks av tilsølte klær og vask huden med såpe og vann. Kontakt lege hvis irritasjon vedvarer.
Øyekontakt	Skyll straks øynene med rikelig vann mens øyelokkene løftes. Normalt er under 5 minutters skylning tilstrekkelig. Kontakt lege hvis irritasjon vedvarer.

5. TILTAK VED BRANNSLUKKING

Brannslukkingsmidler	Brann kan slukkes med vann, pulver, skum eller CO ₂ .
Uegnet brannslukkingsmiddel	Ingenc
Brannbekjempelse	Flytt beholdere fra brannstedet hvis mulig uten risiko. Flammeutsatte beholdere kjøles med vann inntil alle brannsteder er slukket.
Krakteristiske farer	Produktet er brennbart, men ikke brannfarlig. Kan antennes ved oppvarming til og over flammepunktet. Ved oppvarming og brann kan det dannes skadelige damper/gasser.
Forbrenningsprodukter	Ved oppvarming og brann kan det dannes skadelige damper/gasser.
Vernetiltak ved brann	Bruk personlig verneutstyr, se punkt 8. Unngå innånding av røykgasser. Bruk trykkluftmaske ved brannslukning.

6. TILTAK VED UTILSIKTET UTSLIPP

Personbeskyttelse ved søl	Benytt nødvendig verneutstyr, se seksjon 8
Sikkerhetstiltak for beskyttelse av ytre miljø	Unngå utslipp i avløp, jord og vannløp. Samle opp søl/spill i sand, jord eller annet egnet absorberende materiale. Sørg for ventilasjon og begrens søl. Unngå avrenning til kloakk. La ikke avløpsvann forurense dammer eller andre vannkilder. Ved større utslipp til avløp/vannmiljø informeres lokale myndigheter.
Opprenskningsmetoder	Søl skal tas opp med absorberende materiale. Samles i egnede beholdere og leveres som farlig avfall i.h.h.t punkt 13

7. SIKKER HÅNDTERING OG OPPBEVARING

Håndtering	Unngå kontakt med huden og øynene. Må ikke utsettes for varme, gnister eller åpen ild. Sørg for god ventilasjon. Mekanisk ventilasjon eller punktavsug kan være påkrevd. Fare for dampansamling ved gulv og i lavtliggende områder. Ta forholdsregler mot utladning av statisk elektrisitet. Unngå innånding av damper og sprøytetake. Det må ikke spises, drikkes eller røykes under bruk. Vask hendene før pauser, før tobakksrøyking og før inntak av mat og drikke.
Oppbevaring	Skal håndteres og oppbevares på en fullt forsvarlig måte slik at helseskader, brann, eksplosjon og andre ulykker unngås. Emballasjen skal holdes tett lukket og oppbevares på et kjølig, godt ventilert sted.

8. EKSPONERINGSKONTROLL OG PERSONLIG VERNEUTSTYR

Navn	CAS nr	Referanse	Gj.snitt 8t eksp	Takverdi
1,2 Etandiol	107-21-1	AN 2003	25 ppm; HT	

Ingredienskommentar	AN = Administrative normer for forurensning i arbeidsatmosfæren, 2003. Utgitt av Direktoratet for arbeidstilsynet.
Verneutstyr	
Prosessforhold	Bruk prosesskontroll for ikke å overskride Administrative normer for fourensning i arbeidsatmosfære. Konsentrasjonen av luftforurensningene skal holdes så langt under de angitte normene som mulig. Unødig påvirkning skal unngås og forholdene skal være forsvarlige. Etabler stasjon for øyeskylling nær arbeidsstedet. All håndtering skal foregå på godt ventilert sted. Mekanisk ventilasjon kan være påkrevet.
Ventilasjon	Sørg for god ventilasjon, mekanisk ventilasjon kan være påkrevet
Åndedrettsvern	Bruk egnet åndedrettsvern ved fare for eksponering av frostveske
Arbeidshansker	Bruk hansker med lang gjennomtrengningstid ved lengre eksponering eller varig bruk av produktet.
Øyevern	Ved fare for sprut bruk godkjente vernebriller
Verneklær	Bruk verneklær etter behov
Hygieniske rutiner	Vask huden ved slutten av hvert skift og før spising, røyking og bruk av toalett

9. FYSISKE OG KJEMISKE EGENSKAPER

Form/konsistens	Flytende
Farge	Bensin
Lukt	Lite lukt
Løselighetsbeskrivelse	Oppløselig i vann
Tetthet/Egenvekt	1,07 g/cm ³ i 20 ⁰ C
Flammepunkt	>120 ⁰ C (1013 mbar)
Selvantennelsestemp	>200 ⁰ C
Eksplosjonsgrense nedre	
Eksplosjonsgrense øvre	

10. STABILITET OG REAKTIVITET

Stabilitet	Stabil under normale temperaturforhold og anbefalt bruk
Risikoforhold	Unngå varme, flammer og andre antennelseskilder.
Materialer som skal unngås	Unngå kontakt med oksiderende stoffer (f.eks. salpetersyre, peroksider og kromater). Unngå alkalier, sterke syrer og varme.
Spaltningsprodukter	Ved oppvarming kan det dannes helseskadelige damper/gasser.

11. OPPLYSNINGER OM HELSEFARE

Generelt	
Innånding	I høye konsentrasjoner kan damper irritere svelg og luftveier og forårsake hoste.
Hudkontakt	Produktet inneholder organiske løsningsmidler som kan trenge gjennom huden. Gjentatt eller langvarig eksponering kan gi tørr hud på grunn av produktets avfettende egenskaper.
Øyekontakt	Damp eller sprut i øyet kan gi rødhet, svie og ubehag.
Svelging	Farlig ved svelging. Kan forårsake beruselse, hodepine, svimmelhet, magesmerter, kramper og i alvorlige tilfeller bevisstløshet, akutt nyresvikt, åndedretts- og hjertestans. Dødelig dose for en voksen person: ca. 50 - 100 ml (etylenglykol).
Kroniske effekter	Gjentatt eller langvarig eksponering ved innånding av dampe kan gi skader på sentralnervesystemet.
Allergi	Ingen kjente
Kreft	Ingen kjente
Fosterskadelige egenskaper	Effekter på fosterutvikling er ikke kjent
Reproduksjonsskader	Reproduksjonsskadelige egenskaper er ikke kjent
Arvestoffskader	Arvestoffskadende egenskaper er ikke kjent

12. OPPLYSNINGER OM MILJØFARE

Komponent	Ingen skadelige/farlige komponenter
Akutt akvatisk fisk	-
Akutt akvatisk alge	-
Akutt akvatisk daphnia	-
Økotoksitet	-
Mobilitet	Produktet er vannløselig og kan spres i vannmiljøet
Persistens og nedbrytbarhet	Data ikke tilgjengelig
Bioakkumulasjonspotensial	Data ikke tilgjengelig

13. FJERNING AV RESTER OG AVFALL

Avfallskode EAL	16 01 14 Frostveske som inneholder farlige stoffer
Produktet er klassifisert som farlig avfall:	Ja
Egnede metoder til fjerning av kjemikaliet	Leveres som farlig avfall til godkjent behandler eller innsamler. Koden for avfall (EAL-kode) er veiledende. Bruker må selv angi riktig EAL-kode hvis bruksområdet avviker

14. OPPLYSNINGER OM TRANSPORT

Transportfareseddel	Ingen spesiell merking eller klassifisering nødvendig
Veitransport:	
UN nr	
ADR Klasse	
ADR Klasse	
Klassifiseringskode	
ADR- Farennummer	
Proper shipping name	
Proper shipping name int	
Jernbanetransport:	
RID klasse	
Sjøtransport:	
UN nr, sjøtransport	
IMDG klasse	
IMDG emballasjegruppe	
EmS nr	
Marin Pollutant	
Flytransport:	
UN nr flytransport	
IATA/ICAO klasse	
IATA/ICAO emballasjegruppe	

15. OPPLYSNINGER OM LOVER OG FORSKRIFTER

Faresymboler

Inneholder	1,2-Etandiol
Risikosestninger	R22 Farlig ved svelging
Sikkerhetssetninger	S2 Oppbevares utilgjengelig for barn S23 Unngå innånding av damp S46 Ved svelging kontakt lege omgående og vis denne beholderen eller etiketten

Referanselister

16. ANDRE OPPLYSNINGER AV BETYDNING FOR BRUKERENS SIKKERHET OG HELSE

Forklaring til R-setninger i seksjon 2	R22 Farlig ved svelging
Utarbeidet av:	Carl Andersen Motorcykler A/S Niels Bohrs Vej 15, Stilling 8660 Skanderborg Telefon: 86 94 61 77 Telefax: 86 94 44 47 Kontakt person: Hans J. Nielsen
Kilder	Administrative normer for forurensning av arbeidsatmosfæren, 2003, Direktoratet for Arbeidstilsynet Forskrift om klassifisering, merking mv av farlige kjemikalier. 2002. Den Europeiske avfallslisten Den norske stofflisten Den europeiske stofflisten ESIS/EINECS/IUCLID Produsentens sikkerhetsdatablader
Revisjonsdato:	Jan.2009